

ПРОЄКТ РІШЕННЯ

Про затвердження Програми поводження з тваринами та регулювання чисельності безпритульних тварин на території Біляївської міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки

Керуючись п. 22 ч. 1 ст. 26, ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про захист тварин від жорстокого поводження», з метою впровадження дієвих заходів по захисту тварин від жорстокого поводження та гуманного ставлення до них, поліпшення епізоотичного, санітарно-епідемічного, екологічного стану громади та збереження здоров'я населення, Біляївська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити «Програму поводження з тваринами та регулювання чисельності безпритульних тварин на території Біляївської міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки» (далі - Програма, додається).

2. Видатки на реалізацію «Програми поводження з тваринами та регулювання чисельності безпритульних тварин на території Біляївської міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки» проводити в межах асигнувань, передбачених у місцевому бюджеті на відповідний бюджетний рік.

3. Управлінню розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради (Андрію РУДЕНКО) провести організаційну роботу щодо виконання заходів Програми та організувати роботу щодо їх висвітлення в місцевих засобах масової інформації.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, спорту та у справах молоді (голова комісії – Лілія БОНДАРЕНКО) та на постійну комісію міської ради з питань транспорту, зв'язку, житлово-комунального господарства та будівництва (голова комісії Андрій КРАЧКОВ).

Біляївський міський голова

Михайло БУХТІЯРОВ

№ ___/___ VIII від «__» _____ 2021 року
м. Біляївка

Додаток
до рішення Біляївської міської ради
від «___» _____ 2021 р.
№ _____/VIII

ПРОГРАМА

**поводження з тваринами та регулювання чисельності
безпритульних тварин на території Біляївської міської
територіальної громади на 2022 - 2024 роки**

м. Біляївка

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Найменування Програми	Програма поводження з тваринами та регулювання чисельності безпритульних тварин на території Біляївської міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки
2.	Нормативно-правове забезпечення розробки Програми	<p>Закони України:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Про місцеве самоврядування в Україні»; - «Про захист тварин від жорстокого поводження»; - «Про тваринний світ»; - «Про охорону навколишнього природного середовища»; - «Про ветеринарну медицину»; - «Про санітарно-епідеміологічне благополуччя населення»; - «Про захист населення від інфекційних хвороб». <p>Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України «Про затвердження Порядку проведення заходів, необхідних для скорочення чисельності тварин, які становлять небезпеку» від 28.09.2010 року № 425 та інші нормативно-правові акти.</p>
3.	Ініціатор розроблення Програми	Депутат Біляївської міської ради Олена КРАВЧЕНКО, управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради
4.	Розробники Програми	Депутат Біляївської міської ради Олена КРАВЧЕНКО, управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради
5.	Мета та завдання Програми	<p>Основною метою Програми є забезпечення умов для зменшення кількості безпритульних тварин та регулювання їх чисельності, покращення санітарно-екологічної та епізоотичної ситуації, забезпечення безпечного та комфортного проживання мешканців, формування гуманного та етичного ставлення до безпритульних тварин у громаді виключно гуманними методами відповідно до умов чинного законодавства.</p> <p>Завдання Програми полягають у забезпеченні умов для:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організації вилову безпритульних тварин гуманним методом; - вакцинації та лікування безпритульних тварин;

		<ul style="list-style-type: none"> - попередження неконтрольованого розмноження безпритульних тварин, зокрема шляхом стерилізації безпритульних тварин та тварин, які мають власників; - проведення роз'яснювальної роботи серед власників про необхідність стерилізації домашніх тварин; - розробки алгоритму дій по відношенню до тварин, що проявили агресію та становлять небезпеку; - проведення інформаційних заходів та навчально-просвітницької роботи з населенням щодо поводження з тваринами
6.	Відповідальний виконавець Програми	Управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради, КП «Наш Дім» Біляївської міської ради
7.	Джерела фінансування Програми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кошти місцевого бюджету. 2. Добровільні внески юридичних та фізичних осіб. 3. Інші джерела, не заборонені законодавством України.
8.	Терміни реалізації Програми	2022-2024 роки
9.	Орієнтовний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, у тому числі:	100,0 тис. грн.
9.1	Коштів місцевого бюджету	100,0 тис. грн.
9.2	Інших джерел	-

1. Визначення термінів

Поняття, що вживаються у Програмі поводження з тваринами та регулювання чисельності безпритульних тварин на території Біляївської міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки (далі – Програма) мають наступне визначення:

домашні тварини – собаки, коти та інші тварини, що протягом тривалого історичного періоду традиційно утримуються і розводяться людиною, а також тварини видів чи порід, штучно виведених людиною для задоволення естетичних потреб і потреб у спілкуванні, що, як правило, не мають життєздатних диких популяцій, які складаються з особин з аналогічними морфологічними ознаками та існують тривалий час у їх природному ареалі;

безпритульні тварини – домашні тварини, що залишилися без догляду людини або утворили напіввільні групування;

гуманне ставлення до тварин – дії, що відповідають вимогам захисту тварин від жорстокого поводження і передбачають доброзичливе ставлення до тварин, сприяння їх благу, поліпшення якості їх життя тощо;

стерилізація – позбавлення тварини здатності до відтворення потомства (репродуктивної здатності);

жорстоке поводження з тваринами – знущання над тваринами, вчинене із застосуванням жорстоких методів або з хуліганських мотивів, а також цькування тварин одна на одну, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів;

собаки, що визнані небезпечними – собаки, які вже проявили неспровоковану агресію до людей і тварин, що підтверджено відповідним протоколом (актом), складеним за вимогами законодавства України;

собаки (коти) загублені і покинуті – це одинокі, зазвичай породисті тварини, що мали господаря і дім, але з різних причин їх втратили;

собаки спадково вуличні – це переважно безпородні тварини, що живуть зграями більш – менш постійного складу, на визначеній «своїй» території (будівельні майданчики, двори і т.д.), що забезпечує їх необхідними для життя умовами;

шкода, заподіяна людині внаслідок агресивної або непередбачуваної дії тварини – шкода, яка призвела до погіршення фізичного або психічного здоров'я людини, ушкодження майна, якщо існує причинно-наслідковий зв'язок між дією цієї тварини і заподіяною шкодою.

2. Загальна характеристика Програми

Необхідність розроблення Програми виникла у зв'язку зі збільшенням кількості безпритульних тварин, що становить небезпеку для людей, що, у свою чергу, сприяє поширенню інфекційних та паразитарних хвороб серед населення, джерелом збудників яких є безпритульні тварини, погіршення санітарно-епідеміологічного стану місцевості, якості життя людей, загибель тварин та жорстоке поводження з ними.

Враховуючи аналіз ситуації у сфері поводження з домашніми та безпритульними тваринами можна зробити висновок, що чисельність

безпритульних тварин збільшується за рахунок двох чинників: неконтрольованого розмноження безпритульних тварин та надходження домашніх тварин, які втратили господарів. Лише комплексні заходи з запобігання неконтрольованого розмноження домашніх тварин, здійснювані силами місцевої влади, є ефективними щодо регулювання чисельності безпритульних тварин незалежно від того, який метод регулювання безпритульних тварин практикується.

На даний час основні норми щодо поводження з тваринами, регулюються Законами України «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про тваринний світ», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про ветеринарну медицину», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист населення від інфекційних хвороб» та такими нормативно-правовими актами, як «Про затвердження Порядку проведення заходів, необхідних для скорочення чисельності тварин, які становлять небезпеку», затверджений наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 28.09.10 №425 та ін.

Дія програми передбачається протягом 2022-2024 років.

3. Проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма

Проблема безпритульних тварин, особливо собак, вже давно турбує громадян, екологів, представників громадських організацій та захисників тварин. Але, регулювання чисельності безпритульних тварин є багатопрофільною проблемою, що потребує залучення різних структур та організацій громади для її вирішення та планування на довгострокову перспективу. Так як масове знищення тварин не вирішує проблему, є економічно не вигідним та суперечить принципам гуманізму, зробити так, щоб кількість безпритульних тварин на вулицях зменшилася, а методи досягнення цієї мети не суперечили принципам гуманізму та чинному Законодавству України є основною ціллю Програми. Існує проблема, пов'язана із зростанням чисельності безпритульних тварин, яка повинна бути вирішена.

Безпритульні тварини становлять водночас значну небезпеку для здоров'я людей, часто є носіями небезпечних для них інфекцій. Останнім часом збільшилась кількість людей, постраждалих від нападів безпритульних тварин.

Забезпечення належних умов утримання домашніх тварин та поводження з ними, регулювання чисельності безпритульних тварин є комплексний та науково обґрунтований підхід. Це має бути робота у різних напрямках, що об'єднувала зусилля як небайдужих громадян, так і представників державних структур.

Склад безпритульних тварин можливо поділити на дві групи (категорії):

1) *тварини загублені і покинуті* - це одинокі, зазвичай породні або напівпородні, що мали господаря і дім, але з різних причин втратили їх;

2) *тварини потомствено вуличні* - це ті, що живуть зграями більш менш постійного складу, на визначеній території, що забезпечує їх необхідними для життя умовами.

Популяція безпритульних тварин поповнюється за рахунок:

- розмноження безпритульних тварин;

- тварин, які мали власника, але були загублені, викинуті на вулицю, покинуті в місцях несанкціонованого продажу тощо;
- безпритульних тварин, які мігрували з інших населених пунктів.

Ці тварини утворили складну саморегульовану систему - популяцію, найменшою ланкою якої є зграя. За певний час популяція виробила природні механізми боротьби за своє існування із зовнішнім тиском: конкурентами, хворобами та інше. Без урахування цієї обставини неможливо впливати на процеси, що відбуваються при взаємодії популяції безпритульних тварин та громадянами.

Для досягнення ефективних результатів по зменшенню чисельності безпритульних тварин має здійснюватись масовий їх вилов. Подальше обстеження виловлених безпритульних тварин, проведення процедур з ними, а також вирішення питання власності на них, здійснюється відповідно до вимог статей 17, 24 Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження".

Виловлені безпритульні тварини, що передаються фізичним чи юридичним особам, підлягають обов'язковій стерилізації, ідентифікації та вакцинації від інфекційних захворювань.

4. Мета та завдання Програми

Відсутність визначених правил та методів поводження з безпритульними тваринами призводить до збільшення кількості нападів таких тварин та укусів людей. Велика кількість безпритульних тварин призводить до появи зграй, що несуть загрозу людям, можуть бути причиною дорожньо-транспортних пригод, сприяють розповсюдженню інфекційних хвороб серед домашніх тварин, мешканців, тощо. Безвідповідальне ставлення деяких мешканців громади до власних тварин, неконтрольоване розмноження безпритульних тварин та міграція таких тварин з прилеглих сіл стають причинами поповнення популяції безпритульних тварин.

Метою написання Програми є забезпечення умов для зменшення кількості безпритульних тварин гуманними методами, поліпшення санітарно-естетичного стану громади, забезпечення безпечного та комфортного проживання мешканців та гостей, формування гуманного та етичного ставлення до безпритульних тварин у громаді.

Завданнями Програми є:

- створення більш комфортних умов для життя людей та гуманного середовища для існування тварин через значне зменшення чисельності безпритульних тварин;
- розробка і впровадження системи масової стерилізації, щеплення, профілактичних обробок безпритульних тварин;
- розробка і впровадження системи інформаційно-просвітницьких заходів з населенням стосовно гуманного поводження з безпритульними тваринами, влаштування безпритульних тварин, пропагування стерилізації домашніх тварин тощо.

Дія Програми дозволить проводити постійні заходи по масовому відлову та стерилізації безпритульних тварин, що забезпечить стійку динаміку до зниження їхньої чисельності.

5. Обґрунтування шляхів і засобів роз'яснення проблеми

Виконання комплексу заходів, передбачених Програмою, у сфері поводження з безпритульними тваринами дозволить:

- зменшити потенційну кількість безпритульних тварин;
- зменшити кількість укусів людей;
- поліпшити епізоотичний, санітарно-епідемічний, екологічний та санітарний стан громади;
- зберегти здоров'я населення, зменшити рівень захворювання населення хворобами, спільними для людей і тварин;
- сформувати сучасне гуманне ставлення до тварин, які проживають поруч з людиною;
- сприяти свідомому ставленню громадян до існуючих проблем у сфері утримання та поводження з домашніми та іншими тваринами;
- запровадити міжнародний позитивний досвід у вирішенні питань поводження з домашніми та іншими тваринами;
- сформувати у підростаючого покоління етичне ставлення до тварин та ін.

6. Обсяги та джерела фінансування

Фінансування заходів, передбачених Програмою, здійснюється за рахунок:

- коштів місцевого бюджету;
- добровільних внесків юридичних та фізичних осіб;
- коштів з інших джерел, не заборонених законодавством України.

Фінансування заходів Програми здійснюється в межах коштів, передбачених у місцевому бюджеті на відповідний рік, а також за рахунок коштів від громадських організацій з захисту тварин, благодійних внесків, пожертв, коштів міжнародних фондів.

7. Строки та етапи виконання Програми

Реалізація Програми розрахована на період з 2022 по 2024 роки включно.

8. Перелік завдань і заходів Програми

Програмою передбачено проведення комплексу управлінських, економічних і правових заходів, спрямованих на зниження чисельності безпритульних тварин у місті гуманними методами, а саме:

- проведення моніторингу діяльності, пов'язаної з безпритульними тваринами;
- проведення стерилізації безпритульних тварин із поверненням їх до ареалу попереднього перебування і поступове, протягом року, зниження їх кількості;
- організація відлову безпритульних тварин гуманним методом;

- планування та вжиття щорічних протиепізоотичних заходів: обов'язкова вакцинація тварин, що випускаються на волю, від сказу, лептоспірозу та інших небезпечних хвороб, із вилученням агресивних і хворих тварин;
- проведення інформаційних заходів та навчально-просвітницької роботи та ін.

Вилів та транспортування тварин.

Виліву підлягають усі без винятку безпритульні тварини, а також тварини, які перебувають на вулиці без нагляду їх власників. Вилівлені тварини транспортуються на карантинний майданчик або у притулок, термін утримання тварин здійснюється з дотриманням встановлених законодавством вимог. Після перетримки на карантинному майданчику (притулку), тварини можуть бути повернуті власнику (у разі його виявлення) після сплати ним грошових коштів, фактично витрачених на вилів та утримання тварини або передані після стерилізації, вакцинації та ідентифікації фізичним чи юридичним особам, які виявили бажання взяти на утримання тварину.

По закінченні встановленого терміну утримання на карантинному майданчику або в притулку, незатребувані безпритульні тварини можуть далі утримуватися (якщо буде прийняте відповідне рішення у встановленому порядку), підлягати стерилізації, вакцинації, можуть бути передані іншим притулкам для тварин, які створені фізичними особами, громадськими і благодійними організаціями, або підлягати евтаназії у випадках та у спосіб, що передбачені Законом України «Про захист тварин від жорстокого поводження» та іншими нормативно – правовими актами України.

По відношенню до безпритульних собак планується застосування методу ВСП (відлов/стерилізація/повернення).

Евтаназія, знешкодження та утилізація трупів тварин.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» умертвіння тварин допускається:

- для припинення страждань тварини, якщо вони не можуть бути припинені в інший спосіб;
- за необхідності умертвіння новонародженого приплоду тварин;
- при регулюванні чисельності диких тварин і тварин, що не утримуються людиною, але перебувають в умовах, повністю або частково створених діяльністю людини;
- за необхідності умертвіння окремих тварин, які хворі на сказ чи на інше особливо небезпечне захворювання або є носіями особливо небезпечного захворювання;
- за необхідності оборони від нападу тварини, якщо життя або здоров'я людей знаходяться в небезпеці.

При умертвінні тварин мають дотримуватися такі вимоги:

- умертвіння проводиться методами, що виключають передсмертні страждання тварин;
- приміщення, де проводиться умертвіння, повинно бути відокремлене від приміщення, де утримуються інші тварини;
- забороняється застосовувати негуманні методи умертвіння тварин, що призводять до загибелі від удушення, електричного струму, больових ін'єкцій,

отруєння, курареподібних препаратів, перегріву та інші больові методи;

- умирення тварин, що страждають, проводиться негайно, якщо їх страждання неможливо припинити іншим чином.

Евтаназія безпритульних тварин проводиться у передбачених чинним законодавством випадках лікарями ветеринарної медицини у встановленому порядку згідно з Положенням «Про проведення (здійснення) евтаназії безпритульних тварин» (для службового користування).

Утилізація трупів тварин виконується згідно з ветеринарно - санітарними вимогами і правилами.

Одним з напрямків Програми передбачається проведення інформаційно-просвітницької і виховної роботи серед населення. Цей напрямок програми передбачає наступні заходи:

- підготовка та проведення тематичних лекцій, семінарів, круглих столів конференцій та нарад з відповідними службами, установами, комунальними підприємствами, громадськими організаціями, що працюють в цій сфері;

- проведення просвітницької роботи серед населення з питань, пов'язаних з гуманним ставленням до тварин;

- видання та розповсюдження тематичних друкованих видань: буклетів, плакатів, пам'яток для проведення просвітницької роботи серед опікунів безпритульних тварин та мешканців громади;

- розробка та запровадження просвітницьких проектів у дитячих навчальних закладах щодо гуманного поводження з тваринами та захисту їх від жорстокого поводження;

- участь в інформаційних компаніях та культурно-масових заходах із залученням засобів масової інформації;

- проведення консультацій з населенням, стосовно опіки над безпритульними тваринами;

- пропаганда гуманного поводження з безпритульними тваринами у засобах масової інформації.

9. Напрями діяльності та заходи Програми

Програма спрямована на зменшення чисельності безпритульних собак та спрямована на роботу з населенням по впровадженню в суспільну свідомість стандартів гуманного поводження з тваринами. Змістом Програми є проведення комплексу управлінських, економічних і правових заходів, що враховують закони екології, направлених на зниження чисельності безпритульних тварин в місті, а саме:

- проведення масової стерилізації безпритульних тварин з поверненням до місця їх попереднього мешкання і поступове, протягом декількох років, значне зниження їх кількості;

- організація вилову безпритульних тварин гуманним методом на основі нової технології;

- обов'язкова вакцинація тварин, що випускаються на волю, від сказу з вилученням агресивних і хворих тварин;

- активна робота з населенням по запровадженню в суспільну свідомість стандартів гуманного поводження з тваринами і необхідності їх стерилізації.

- надання рекомендацій щодо стерилізації бродячих собак, які знаходяться під опікою організацій, підприємств чи установ, або у власності мешканців;
- проведення інформаційних заходів та навчально-просвітницької роботи.

10. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Організаційне забезпечення реалізації Програми і контроль за виконанням передбачених Програмою заходів здійснює управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради

Напрямки і заходи Програми, обсяги її фінансування затверджуються сесією Біляївської міської ради окремо на кожний фінансовий рік.

У рамках Програми, відповідно до Закону України «Про благодійництво та благодійні організації», планується залучення позабюджетних коштів та волонтерської допомоги на утримання тварин та поводження з ними, а також планується залучення небайдужих громадян, що виявлять бажання якимось чином допомогти в реалізації даної Програми, проведення роз'яснювальної роботи серед населення, тощо.

У рамках діючого законодавства та для виконання заходів, передбачених Програмою, залучення благодійних коштів заплановано проведення інформаційної та рекламної кампаній щодо необхідності вирішення проблем, пов'язаних з безпритульними тваринами.

**Ресурсне забезпечення Програми поводження з тваринами та регулювання
чисельності безпритульних тварин на території Біляївської міської
територіальної громади на 2022 - 2024 роки**

Додаток 1 до Програми

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Етапи виконання програми			Усього витрат на виконання програми тис.грн
	Орієнтовані обсяги фінансування (вартість), тис.грн			
	I	II	III	IV
	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2022-2024 роки
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	100,0	0	0	100,0
Місцевий бюджет		0	0	100,0
Кошти інших джерел фінансування	100,0	0	0	0
Кошти не бюджетних джерел	0	0	0	0

**Пріоритетні напрями діяльності та заходи Програми поводження з тваринами та регулювання чисельності
безпритульних тварин на території Біляївської міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки**

№ з/п	Назва напрямку діяльності щодо реалізації завдань програми	Перелік заходів програми, стисла характеристика	Відповідальний виконавець	Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. грн.				Очікуваний результат
					Усього	2022 рік	2023 рік	2024 рік	
1	2	3	4	6	7	9	10	11	12
1	Регулювання чисельності безпритульних тварин	Укладання договору та забезпечення вилову та транспортування безпритульних тварин, у т. ч. придбання пального, дезінфектантів та лікарських засобів для знерухомлення тварин.	Управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради, КП «Наш Дім»	Місцевий бюджет, громадські організації з захисту тварин, благодійні внески	30,0	30,0	0	0	Зменшення чисельності безпритульних тварин. Запобігання розмноженню безпритульних тварин. Збереження здоров'я населення, зменшення рівня захворювання населення хворобами, спільними для людей і тварин.
2	Регулювання чисельності безпритульних тварин	Укладання договору та забезпечення послуги зі стерилізації безпритульних тварин, тимчасове утримання тварин в притулку, карантинування (тимчасова ізоляція та утримання) безпритульних тварин, лабораторно-діагностичні дослідження, дезінфекція, дератизація та дезінсекція місць утримання.	Управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради, КП «Наш Дім»	Місцевий бюджет, громадські організації з захисту тварин, благодійні внески	70,0	70,0	0	0	Забезпечення належного утримання тварин, які знаходяться на постійному утриманні у мешканців громади. Зменшення кількості безпритульних тварин на території громади.
3	Здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо поводження з безпритульними тваринами на території громади	Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед мешканців щодо правил поводження з домашніми тваринами, стосовно опіки над безпритульними тваринами, пропаганда гуманного поводження з безпритульними тваринами у засобах масової інформації та ін.	Управління розвитку та експлуатації житлово-комунального господарства Біляївської міської ради, КП «Наш Дім»	Місцевий бюджет	0	0	0	0	Забезпечення належного утримання тварин, які знаходяться на постійному утриманні у мешканців громади. Зменшення кількості безпритульних тварин на території громади.
		Разом			100,0	100,0	0	0	